

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Александър Светославов Василенко**НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София,****професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство**

относно дисертационен труд на тема

„Вариационната форма в съвременния репертоар на флейтата“**(The Form of Variation in the Contemporary Flute Repertoire)****Автор: Биргит Карох (Birgit Karoh)****с научен ръководител проф. Явор Конов, д.н. и проф. д-р Луиза Селло**

за придобиване на ОНС „ДОКТОР“

в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

Съгласно предоставената впечатляваща автобиография, австрийската флейтистка **Биргит Карох** притежава завиден многопосочен и многопластов опит със съответно придобитата квалификация на концертиращ солист, камерен изпълнител, оркестрант и педагог (както в областта на изпълнителското изкуство, така и в областта на музикалната психология). Приложеният към цялостния текст списък с концерти, както и педагогически и научни дейности, реализирани в периода 2019 – 2023 г. във връзка и в контекста на този дисертационен труд, е показателен – той се явява достатъчно ясно доказателство относно мащаба и интензивността на изявите на докторантката, при това осъществени на авторитетни форуми в редица държави на три континента (Европа, Азия, Северна Америка). Към много от тези изяви има предоставени линкове в YouTube – високото ниво на нейните професионални изпълнителски умения е безспорно, а явно значителният ѝ опит на педагог и лектор предопределят условията за качествено и солидно аргументирано дисертационно изследване.

Предоставеният текст на дисертацията е на английски език, разгърнат е на 174 страници и съдържа Въведение (Увод), три глави и Заключение. Библиографията се състои от четиредесет и три литературни заглавия и двадесет и шест интернет източника на английски и немски език, както и три статии в специализирани списания, четиринадесет нотни издания и един дисертационен труд. Публикувани са и две интервюта, които докторантката провежда с Райнер Бишоф – съвременен австрийски

композитор, чийто индивидуален творчески стил е специален обект на изследването. Авторефератът се състои от 26 страници и отразява правдиво съдържанието и смисъла на дисертацията. Българският превод на автореферата за съжаление не е на необходимото ниво – той съдържа редица неточности и оперира на места със спорна терминология; така че бих препоръчал неговото преработване и съответстващо на оригиналния текст адекватно прецизиране.

Трудът е ясно структуриран и балансиран, с конструкция, която определено спомага защитата на основната теза на изследването относно фундаменталното значение на вариационността като принцип, като форма и като композиционна техника в репертоара за флейта. Първата глава е посветена на изясняването на вариационността като философска категория, взимаща своето начало от древногръцката философия (т. нар. мимезис), както и разглеждането ѝ в различни аспекти – на музикалната теория, на музикалната естетика, в известна степен на историята на инструмента. Констатира се, че съвременният музикален език (като негова най-знаменателна проява се визира додекафоничната система на А. Шьонберг) поставя нови параметри в тълкуването на вариационността като принцип и като форма и с това се предопределя по-нататъшното разгръщане на дисертационния труд. Втора глава е насочена към разглеждане и анализиране в отделни подглави на няколко знакови произведения от репертоара за флейта, композирани преди 1945 г., и принадлежащи на три основни епохално-стилови направления (Барок, Класицизъм, Романтизъм). Прави впечатление, че творбите са подбрани целенасочено с оглед различните аспекти на проявата на вариационния принцип, което значително уплътнява значимостта на изследването. Трета глава се фокусира върху съвременната (или „нова“, както е обозначена в съответното заглавие) музика за флейта, с използването на холистичен метод на анализ в съответни подглави на шест произведения, добре познати на докторантката благодарение на личната ѝ интерпретаторска съпричастност. Тук отново се прибегва до съображения и наблюдения, които излизат извън рамките на музикално-теоретичния подход. Всички достъпни аспекти се разглеждат според критерия за вариационност. Последната подглава (едно своеобразно обобщение) е насочена към различните прояви на звукоизвличането в контекста на търсенето и намирането на нов тип изразност и/или емоционално послание, оттам на различните прояви на варирането на различните „мета-нива“.

Имайки предвид формулираните от докторантката в шест точки научни приноси на дисертационния труд и в общи линии приемайки тяхната меродавност, аз бих открил следните очевидни и най-съществени (според мен) приносни моменти:

На базата на значимия си изпълнителски опит и впечатляващата си компетентност в областта на съвременната солова и камерна музика, предназначена за флейта, докторантката осъществява ценна класификация на значими произведения, подбрани в исторически аспект по линията на вариационността като философска категория, като същностно ативиращ фактор и като принцип на композиране. Правят се интересни изводи и се дават конкретни препоръки относно интерпретаторския подход при изпълнението на тонална и атонална музика – отново в аспекта на вариационността като общ знаменател. Същевременно, изтъквайки логичната приемственост в композиционното творчество през последователните епохи и стилове, докторантката предлага чрез по-широко третиране на вариационния принцип в различните му аспекти, посредством използването на холистичния аналитичен подход и чрез обособяването на формулираните като „мета-нива“ (или „мета-равнища“) звукови параметри на изпълнителския процес, да се прибегва до нови начини за постигане на правдива и убедителна интерпретация на нови произведения, включително с оглед на актуализираното съотношение и взаимодействие по линията композитор – изпълнител – реципиент.

В заключение, въз основа на гореизложените мои впечатления, убедено препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство на **Биргит Карох**.

София, 05.12.2024 г.